

Rana ura, slovenskih fantov grob: analiza frazeoloških prenovitev v spletni slovenščini

Martin Justin,* Nejc Hirci,* Polona Gantar‡

* Ljubljana

martin1123581321@gmail.com

nhirci@gmail.com

‡ Oddelek za prevajalstvo, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

Aškerčeva 12, 1000 Ljubljana

apolonija.gantar@ff.uni-lj.si

Povzetek

V prispevku analiziramo osem izbranih frazemov glede na njihovo zastopanost v korpusu Janes kot specializiranem viru za preučevanje jezika spletno specifičnih besedil in v korpusu Kres kot uravnoteženem referenčnem korpusu pisne slovenščine. Poleg zastopanosti obravnavanih frazemov v obeh korpusih nas je zanimal tudi delež frazeoloških prenovitev v korpusu Janes glede na besedila referenčnega korpusa. V raziskavi ugotavljamo, da je vključevanje tako frazemov kot njihovih prenovitev ena od bistvenih značilnosti spletne komunikacije ter da pisci pri tem uporabljajo prepoznavne strategije, kot so ustvarjanje dobesednega ali nasprotnega pomena, vključevanje nepričakovanih besed ali vsebin, združevanje frazemov ter vključevanje aktualnih družbenih in političnih elementov.

Early hour, early grave of Slovene boys: analysis of phrasological innovations in the internet Slovene

The paper analyses eight selected phrasemes with regard to their frequency in the Janes corpus as a specialised resource for researching texts specific for communication on the web, and in the Kres corpus as a balanced representation of written Slovene. In addition to general frequency, we were interested in the proportion of phraseological innovations in the Janes corpus, in relation to their frequency in the reference corpus. Research shows that both phrasemes and their innovations one of the important characteristics of communication on the web, and that writers use standard techniques, such as generating literal or opposite meaning, the inclusion of unexpected words or substance, combining two or more phrasemes and the inclusion of topical social and political elements.

1 Uvod: Frazeologija in frazeološke enote

Frazeologijo je mogoče definirati kot jezikoslovno vedo, ki preučuje različne tipe večbesednih enot, njihove pomenske, izrazne, skladenjske in besedilne lastnosti. Vendar pa jezikoslovci in znotraj njih frazeologi, leksikologi in leksikografi postavljajo različna merila določanja večbesednih leksikalnih enot in to kljub temu, da je mogoče v strokovni literaturi prepoznati nekatere skupne definicijske lastnosti, kot so na primer: večbesednost, izrazna in skladenjska ustaljenost, pomenska neprozornost ter ekspresivnost, pogosto opredeljena kot metaforičnost oz. slikovitost v načinu izražanja (Gantar, 2007: 72).

Razpon, ki ga zajema definicija večbesednosti, postavlja pod vprašaj enote, ki jim je na izrazni ravni težko pripisati enobesednost, npr. pri fraznih glagolih, kot so *odstopiti od*, *računati na*, *izhajati iz*, ali izrazih, nastalih po frazeološki poti, npr. *piš-me-v-uh-ovstvo*, *nebodi-ga-treba* ipd. Stopnja pomenske prozornosti je problematična zaradi različnih pomenskih interpretacij posameznih besed v odnosu do pomena zveze kot celote, npr. koliko je pomen 'črna barva' prisoten v pomenu sestavine *črn* v zvezi *črni humor* ali *črna gradnja*? Izrazna in skladenjska ustaljenost je zrahljana s številnimi variantami in različnimi skladenjskimi vlogami istega frazema, npr. *občutiti*, *izkusiti*, *okusiti ... na lastni koži*, ali če navedemo primer iz korpusa Janes za izhodiščni frazem *dobiti/imeti kurjo kožo*: *kurja koža ol ouver*; *ti kr kurja koža rata ...*; *men gre kr kurja koža ...*; *kr kurjo kožo dobite*; *da se ti kurja koža po hrbtu dela*; *kurja koža v trenutku!*

Poleg omenjenega se kot merilo frazeološkosti postavlja tudi neterminološkost zveze kot celote, npr. *črna ovca* je navadno prepoznana kot frazeološka enota, ne pa tudi *črna skrinjica* ali *črna luknja*, ki se jima pripisuje terminološka vrednost – ta tip se v literaturi največkrat prepozna kot stalne besedne zveze.

Problem vključenosti v širšo množico frazeoloških enot predstavljajo kolokacije kot tipične, za jezik specifične besedne sopojavitve, ki pa jih materni govorniki pogosto težko prepoznavamo kot tipične in ustaljene, saj gre za kombinacije, ki se jih naučimo po naravni poti, tj. v procesu usvajanja jezika. Na primer v besedni zvezi *serijski morilec* bi katerakoli sopomenka ene od besed zvenela nenavadno, celo napačno, npr. *serijski ubijalec*. Podobno je za slovenščino običajno reči *gosta megla* in *trda tema*, ne pa tudi **trda megla* in **gosta tema*.

Delitev večbesednih enot na kolokacije, stalne zveze in frazeme, ki smo jo uporabili v raziskavi, temelji na razdelitvi, ki je bila uporabljena pri gradnji Leksikalne baze za slovenščino (Gantar, 2015) v okviru projekta Sporazumevanje v slovenskem jeziku,¹ in omogoča prepoznavanje večbesednih enot na podlagi analize besedilnega okolja v korpusu. Za raziskovanje kolokacij je korpusna analiza tako rekoč nujna, saj presega meje naše jezikovne intuicije. Posledično je šele s korpusnimi analizami tako raziskovanje končno docela omogočeno, hkrati pa je z opazovanjem besednega vzorčenja v realnih besedilih mogoče opazovati tako regularno kot tudi ustvarjalno in nepričakovano jezikovno rabo.

¹ Rezultati projekta so dostopni na <http://www.slovenscina.eu/>.

2 Izhodiščna predvidevanja

Izhajali smo s stališča, da pisci izvirnost, drugačnost ali večšino najlažje izkazujejo s slogom svojega pisanja, kamor sodi tudi besedni zaklad in uporaba različnih večbesednih enot, predvsem frazemov. Po našem mnenju zahteva bogat in izviren slog običajno tudi bolj zapletene stavčne strukture,² bolj poglobljeno razmišljanje o napisanem, torej več časa, ki pa ga splet kot mesto hitre, dvosmerne, hkrati pa bolj sproščene in manj formalne komunikacije, običajno ne daje oziroma si ga pisci niso pripravljene vzeti. Zato predvidevamo, da pisci spletno specifičnih besedil, zlasti tвитov in komentarjev, pogosto posežejo po frazemih in predvsem po njihovih prenovitvah ter da posledično sproščena in neformalna komunikacija predvideva tudi večjo rabo frazeoloških enot in njihovih prenovitev na sploh.

V prispevku nas je torej zanimalo, kako pogosto se frazemi pojavljajo v spletno specifičnih besedilih, pri čemer smo za primerjavo vzeli besedilno heterogen referenčni korpus Kres. Nadalje, kako pogosto se v obeh korpusih pojavljajo frazeološke prenovitve,³ torej inovativne spremembe ustaljenih frazemov, kot npr. *rana ura*, *zlata ura* → *rana ura*, *slovenskih fantov grob*. Poleg tega nas je zanimalo, katere so najopaznejše skupne značilnosti takih rab v spletnih besedilih.

3 Raziskava

V raziskavi⁴ smo se osredotočili na frazeme, za katere poleg večbesednosti in frazeološkega pomena, ki ga določa pomenska neprozornost sestavin glede na celostni pomen, velja tudi slikovitost in ekspresivnost izražanja, pogosto z namenom ustvariti določeno opaznost ali izraziti bodisi kolektivni bodisi osebni pogled na svet. Preučevanje tovrstnih enot v besedilih spletne slovenščine daje po našem mnenju dobra izhodišča za preučevanje ustvarjalne in humorne jezikovne rabe.

3.1 Metodologija

Z uporabo korpusnih orodij, ki omogočajo prepoznavanje vzajemno odvisnih besednih kombinacij v določenih slovničnih relacijah, pa tudi z urejanjem besedilnega okolja v konkordančnem nizu je mogoče razmeroma enostavno ugotoviti ponavljajoče se jezikovne vzorce in njihove leksikalne zapolnitve. Hkrati je mogoče opazovati tudi širši besedilni kontekst, ki narekuje pomensko razpoznavnost pa tudi način rabe takih enot v določenem besedilnem tipu ali govornem položaju.

Za raziskavo smo uporabili korpusa Janes (pribl. 160 mil. besed) in Kres (pribl. 120 mil. besed). Korpus Janes (Fišer et al., 2014) je sestavljen izključno iz spletno specifičnih besedil, in sicer tвитov (38 %), komentarjev (9 %), blogov (24 %) in forumov (29 %), Kres pa kot uravnotežen referenčni korpus (Logar et al., 2012) iz

² Izrazita prvina stila so seveda lahko tudi zelo kratke, celo enobesedne povedi.

³ Izraz prenovitev uporabljamo v pomenu, kot ga je uvedla Kržišnik (Kržišnik, 1987, prim. tudi Kržišnik, 1990 in 1996: 140/141), in sicer gre za "inovativne spremembe oblike in/ali pomena frazema, izpeljane v besedilu in v njem prepoznane, ki so namerne in (praviloma) enkratne".

⁴ Raziskava je nastala v okviru srednješolskega tabora Janes, ki je potekal na Filozofski fakulteti v Ljubljani od 24. do 28. avgusta 2015.

približno enakih deležev revij (20 %), časopisov (20 %), leposlovja (17 %) ter stvarnih (18 %) in spletnih besedil (20 %). Ker vključuje korpus Kres tudi delež spletnih besedil, smo pri primerjalni kvantitativni analizi frazeme, ki so se v takih besedilih pojavljali v korpusu Kres, obravnavali kot spletno specifične in jih pripisali končnemu številu pojavitev v korpusu Janes. V Tabeli 1 je število pojavitev obravnavanega frazema v spletnih besedilih korpusa Kres prikazano v oklepajih. Omenjena primerjalna metoda nam služi predvsem za ugotavljanje lastnosti frazeološke rabe v spletno specifičnih besedilih, ne želimo pa ugotovitev posploševati na razmeroma heterogena in žanrsko različno opredeljena besedila, ki jih vsebuje korpus Kres. V tem smislu bi bilo ustrežnejše primerjati rabo frazemov v spletno specifičnih besedilih npr. z besedili, ki so v korpusu Kres kategorizirana kot leposlovje, kar je lahko ena od prihodnjih raziskovalnih nalog pri preučevanju rabe frazemov.

Za analizo korpusov smo uporabljali orodje Sketch Engine (Kilgarriff et al., 2004), in sicer funkcijo iskanja v konkordančniku, urejanje besedilnega okolja in filtriranja besedil, deloma pa tudi funkcijo Besedne skice in frekvenčni prikaz obravnavanega frazema v določenem besedilnem tipu. Zadnje smo uporabili predvsem pri določitvi števila pojavitev frazema v spletnih besedilih, vključenih v korpus Kres.

Pri določanju iskalnih pogojev smo izhajali iz sedmih stavčnih frazemov oz. pregovorov in enega glagolskega, ki smo jih poznali sami in so se nam zdeli bodisi vsebinsko bodisi glede na svojo zgradbo možen predmet prenovitev. Spodaj jih navajamo v obliki, ki se je pokazala kot najbolj tipična:

- kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade
- jabolko ne pade daleč od drevesa
- ni vse zlato, kar se sveti
- kdor visoko leta, nizko pade
- kdor čaka, dočaka
- brez muje se še čevljev ne obuje
- rana ura, zlata ura
- iz muhe delati slona

V iskalnik smo vpisali del frazema, za katerega smo predvidevali, da bo ostal nespremenjen (npr. *kdor čaka*, *rana ura* ipd.) ali pa smo ločeno iskali pojavitve za oba dela frazema, če smo sklepali, da je mogoče oba prenoviti (npr. *ni vse zlato ... in ... kar se sveti*). Dobljeni konkordančni niz smo ročno pregledali in (a) izločili vse konkordance, ki niso vsebovale frazema oz. jih ni bilo mogoče opredeliti kot frazeološke, (b) prešteli vse rabe frazema v izhodiščni obliki, (c) prešteli vse ponovitve izhodiščnega frazema in (č) zabeležili vse različne in (d) ponovljene oz. enake prenovitve. Postopek smo izvedli na obeh korpusih in rezultate med seboj primerjali. Pri analizi frazemov v korpusu Kres smo, kot rečeno, upoštevali dejstvo, da ta vključuje tudi uravnotežen delež spletnih besedil.

3.2 Kvantitativna analiza

Kot je razvidno iz Tabele 1, se obravnavani frazemi – gledano v absolutnih vrednostih – pojavljajo v tipično spletnih besedilih (korpus Janes) v povprečju trikrat pogosteje kot v (nespletnih) besedilih korpusa Kres. Izjemo predstavlja frazem *brez muje ...*, ki se sicer v obeh korpusih pojavlja redko, vendar v korpusu Kres enkrat

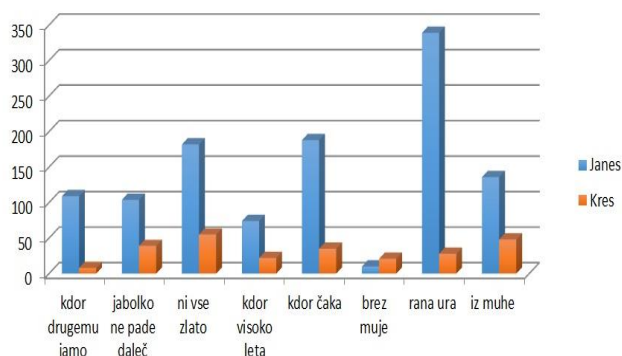
pogosteje. Prav tako je mogoče opaziti, da je v spletni slovenščini več neopredeljivih primerov, tj. takih, ki jim ni mogoče določiti frazeološke vrednosti (ker so bodisi nejasni ali pa je zveza rabljena dobesedno), kar je mogoče

pripisati kratkosti in specifičnosti izražanja, značilnega zlasti za tvite in komentarje.

Iskalni pogoj	Korpus Janes				Korpus Kres			
	vse pojavitve	izhodiščni frazemi	prenovitve	nejasno /dobesedno	vse pojavitve	izhodiščni frazemi	prenovitve	nejasno/dobesedno
kdor drugemu jamo	109	59	34	12	8 (3)	7	1	0
jabolko ne pade daleč	104	91	9	4	39 (2)	18	21	0
ni vse zlato	182	146	33	3	55 (13)	48	3 (1)	4 (1)
kdor visoko leta	74	38	32	4	22 (3)	17	5	0
kdor čaka	188	155	25	10	35 (5)	27	5	3 (1)
brez muje	10	3	2	5	21 (0)	16	1	4
rana ura	339	215	92	32	28 (5)	17	5 (2)	6
iz muhe	136	128	7	1	48 (11)	45	1	2
skupaj	1142	835	234	71	256 (42)	195	42 (3)	19 (2)

Tabela 1: Kvantitativna analiza frazemov v korpusih Janes in Kres.

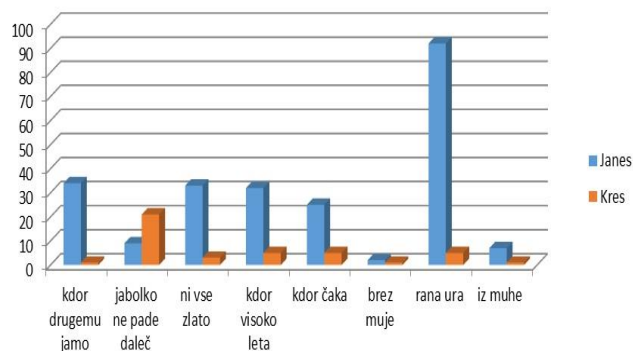
Razmerja v številčni zastopanosti za vse obravnavane frazeme, torej tako za izhodiščne kot za prenovitvene, v obeh korpusih prikazuje Graf 1.

Graf 1: Zastopanost obravnavanih frazemov v korpusih Kres in Janes.

Podobne ugotovitve kot za zastopanost frazemov na splošno veljajo tudi za zastopanost frazeoloških prenovitev, kjer je mogoče ugotoviti, da je ustvarjalna raba za spletna besedila zelo značilna (Graf 2), medtem ko je v besedilih korpusa Kres sicer opazna, ne moremo pa govoriti o značilnostih frazeološke rabe na splošno, saj bi se v tem primeru morali osredotočiti na primerjalno analizo posameznih besedilnih tipov v korpusu Kres. Izjemo predstavlja frazem *jabolko ne pade daleč* ..., ki ima

kljub pogostejši zastopanosti v spletnih besedilih (Graf 1), več prenovitev v korpusu Kres (Graf 2).

Graf 2: Zastopanost frazeoloških prenovitev pri obravnavanih frazemih v korpusih Kres in Janes.

Posledično je tudi razmerje med prenovljenimi in izhodiščnimi frazemi v korpusu Janes manjše, iz česar lahko sklepamo, da je verjetnost prenovitve glede na uporabljeni frazem v spletni slovenščini precej velika. Če upoštevamo primerjavo z besedili korpusa Kres, je izjema že omenjeni frazem *jabolko ne pade daleč* ..., ki je v korpusu Kres večkrat rabljen prenovljeno, kot pa v izhodiščni obliki.

3.3 Vsebinska analiza

Podrobnejša analiza posameznih prenovitev je pokazala, da jih je glede na učinek ali namen avtorja ter glede na način, kako je prenovitev dosežena, mogoče razdeliti v nekaj prepoznavnih skupin.

Zelo pogoste so prenovitve, ki dajo izhodiščnemu frazemu **dobesedni pomen**, kar zaradi izvorne prenesenosti, metaforičnosti oz. ustaljenosti običajno deluje ironično ali kako drugače humorno. Spodaj navajamo nekaj primerov v obeh korpusih (v oklepaju je navedeno več kot enkratno število enake prenovitve v posameznem korpusu).

Janes

- kdor drugemu jamo koplje, ga bo sosed ovadil zaradi dela na črno

- kdor drugemu jamo koplje, je prvega že zasul

- kdor drugemu jamo koplje, je grobar (3)

- kdor visoko leta, je pilot (4)/ptič/stevardesa

- kdor visoko leta, ima lep razgled

- kdor visoko leta, daleč vidi (3)

- kdor čaka, ima dobre živce

- kdor čaka, zamudi/umre

- kdor čaka, se načaka/čaka

- kdor čaka, postane star

- kdor čaka, ima čas (3)

- ni vse zlato, kar je drago

Kres

- kdor drugemu jamo koplje, naj se ne čudi, če bo že zasedena

- Zidane ne pade daleč od očeta

- kdor visoko leta, je ptič (2)

- kdor čaka, se načaka

Prenovitve lahko učinkujejo, če vsebujejo glede na izvorni frazem **nepričakovano besedo**, ki vsebinsko ali izrazno zamenjuje izhodiščno, npr.

Janes

- iz muhe delati Airbus/Dumbota

- ne delat avijona iz muhe k ji je slon na nogo stopil

- jabolko ne pade daleč od hruške (2)

- brez muje, se še modrc ne odpne

- brez muje, se še papuč ne sezuje

- kdor visoko leta, iz drevesa pade

- rana ura, bronasta ura

- ni vse zlato, kar je nafta

- rana ura, vroča/črna kava

- rana ura, podočnjaki do kolen

- rana ura, veliki podočnjaki

Kres

- jabolko ne pade daleč od hruške (2)/jablane (2)

- žena ne pade daleč od drevesa

- jabolko ne pade daleč od – brata

Humorni učinek lahko avtor doseže tudi s prenovitvijo, ki da frazemu **nasprotni pomen** od pričakovanega, npr.

Janes

- rana ura, zaspana ura

- rana ura – srčna rana

- brez muje se čevelj z jezičkom zapne

- kdor visoko leta, daleč vidi

- rana ura, rano dan zjebe

Pogosto je humorni učinek dosežen z **združitvijo dveh frazemov**, npr.

Janes

- kdor drugemu jamo koplje, je sam svoje sreče kovač (3)

- kdor drugemu jamo koplje, je sam svoje ovadbe kovač

- kdor drugemu jamo koplje, volk iz gozda pride

- ni vse zlato, kar se Janezek nauči

- kdor visoko leta, se najslajše smeje

- kdor visoko leta, ne pade daleč od drevesa

- kdor čaka, ostanek dobi

- rana ura, slovenskih fantov grob (38)

- rana ura, sam vanjo pade (4)

- rana ura, zlata žila

- rana ura, zlata kura

- rana ura – brazilske kave grob

Kres

- kdor visoko leta, se najslajše smeje

- kdor visoko leta, daleč pride

- rana ura, slovenskih fantov grob (2)

Izstopa prenovitev *rana ura, slovenskih fantov grob*, sestavljena iz frazema *rana ura, zlata ura* in verza, ki ga poznamo iz znane slovenske ljudske vojaške pesmi Oj Doberdob,⁵ ki se je tako ustalil (36 pojavitev v korpusu Janes in 4 v korpusu Kres, od tega 2 v spletnih besedilih), da bi ga lahko obravnavali kot samostojni frazem.⁶

Prenovitve se lahko nanašajo tudi na **konkretno politično ali družbeno dogajanje**, npr.

Janes

- kdor drugemu jamo koplje, vlada vanjo pade

- kdor drugemu jamo koplje... je jutri vabljen v Rovte

- ni vse zlato, kar prihaja iz Amerike/ Skandinavije

- ni vse zlato, kar zraste S od nas

- ni vse zlato, kar je nemško

- ni vse zlato, kar je slovensko

- iz muhe Patria se dela slon

Prenovitve se lahko nanašajo na **znane osebnosti ali blagovne znamke**, npr.

Janes

- ni vse Apple, kar se sveti

- ni vse zlato, kar je Žižek (2)

- ni vse zlato, kar je od forda

- kdor visoko leta, je Peter Prevc

- rana ura, zlati Rolex

4 Zaključek

V preučevanih spletnih besedilih, zlasti v tvitih in komentarjih, se pisci pogosto izražajo na način, ki želi biti drugačen, učinkovit in odmeven. Ena od možnosti, kako to doseči pri hitrem, impulzivnem načinu pisne komunikacije, ki se pogosto osredotoča na izražanje mnenj, nazorov ter na opisovanje odnosov in deljenjje izkušenj – največkrat v povezavi s konkretnim družbenim dogajanjem, je uporaba frazemov. Frazemi namreč s svojo izhodiščno »metaforo«, ki je lastna (celotni) jezikovni

⁵ Recenzentu se zahvaljujemo za opozorilo, da gre dejansko za verz in ne za Prežihov roman Doberdob, saj Prežih pesmi v svojem romanu nikjer izrecno ne navaja (Tucovič, 2010: 44).

⁶ Npr. v zgledu iz korpusa Kres: *Čeprav slovenski pregovor pravi, da je rana ura slovenskih fantov grob, se bo zgodnje bujenje obrestovalo z obiskom ene najbolj zanimivih ribjih tržnic na svetu Tsukiji.*

skupnosti, predstavljajo dobro izhodišče za ustvarjanje novih metafor, asociacij in kulturnospecifičnih pomenskih vsebin. Na ta način se od bralca zahteva določen napor, da najprej prepozna izhodiščno metaforo, nato pa še lastnosti, ki mu omogočajo razumevanje njene nadgradnje. Učinek, kot kažejo analizirani primeri, želi biti predvsem humoren, prenovitveni postopki pa so vezani na izrabljanje pomenskih lastnosti frazemov (nasprotni ali dobesedni pomen, združevanje frazemov) in vpletanjem aktualnih družbenih in političnih pa tudi osebnih dogodkov.

Zgledi primerjave med korpusoma Janes in Kres potrjujejo predvidevanje, da je raba frazemov tako v izhodiščnem pomenu kot v prenovitvah za spletna besedila zelo značilna, posledično pa je mogoče sklepati tudi na specifične lastnosti spletne komunikacije (hitra odzivnost, drugačnost, učinkovitost, neformalnost), ki se tudi sicer kažejo na vseh ravneh njenega jezikovnega opisa.

5 Zahvala

Raziskava, opisana v prispevku, je bila opravljena v okviru nacionalnega temeljnega projekta "Viri, orodja in metode za raziskovanje nestandardne spletne slovenščine" (J6-6842, 2014-2017), ki ga financira ARRS.

6 Literatura

- Darja Fišer, Tomaž Erjavec, Ana Zwitter Vitez in Nikola Ljubešić. 2014. JANES se predstavi: metode, orodja in viri za nestandardno pisno spletno slovenščino V: T. Erjavec in J. Žganec Gros, ur. Zbornik Devete konference Jezikovne tehnologije, str. 56–61. Ljubljana: Institut Jožef Stefan.
- Polona Gantar. 2007. Stalne besedne zveze v slovenščini: korpusni pristop. Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Polona Gantar. 2015. Leksikografski opis slovenščine v digitalnem okolju. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete UL.
- Adam Kilgarriff, Pavel Rychlý, Pavel Smrz in David Tugwell. The Sketch Engine. 2004. V: W. Geoffrey in S. Vessier, ur., Proceedings of the Eleventh EURALEX International Congress, EURALEX 2004 Lorient, France July 6–10, 2004, str. 105–116. Lorient: Université de Bretagne-sud.
- Erika Kržišnik. 1987. Prenovitev kot inovacijski postopek. Slava I(1): 49–56.
- Erika Kržišnik. 1990. Tipologija frazeoloških prenovitev v Cankarjevih prozih besedilih. Slavistična revija 38(4): 400–420.
- Erika Kržišnik. 1996. Norma v frazeologiji in odstopi od nje v besedilih. Slavistična revija 44(2): 133–154.
- Nataša Logar Berginc, Miha Grčar, Marko Brakus, Tomaž Erjavec, Špela Arhar Holdt in Simon Krek. 2012. Korpusi slovenskega jezika Gigafida, Kres, ccGigafida in ccKRES: gradnja, vsebina, uporaba. Ljubljana: Trojina, zavod za uporabno slovenistiko in Fakulteta za družbene vede.
- Vladka Tucovič. 2010. Ljudska pesem v romanih Prežihovega Voranca *Doberob* in *Jamnica*. Jezik in slovstvo 55 (3–4): 41–52.